

Sygn. akt III AUa 1285/17 w brzmieniu po sprostowaniu

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Maria Małek-Bujak (spr.)
Sędziowie	SSA Lena Jachimowska SSA Jolanta Ansion
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2017 r. w Katowicach

sprawy z odwołania M. W. (M. W.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wypłatę emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego M. W.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie

z dnia 11 kwietnia 2017 r. sygn. akt IV U 23/17

oddala apelację.

/-/ SSA L. Jachimowska /-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA J. Ansion

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 1285/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 sierpnia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ubezpieczonemu M. W. podjęcia wypłaty świadczenia od 1 kwietnia 2013r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że decyzjami z 20 listopada 2012r., z 7 stycznia 2013r. oraz z 10 kwietnia 2013r. odmówił ubezpieczonemu przyznania emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Od ostatniej z tych decyzji ubezpieczony złożył odwołanie. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z 6 lutego 2014r. w sprawie sygn. akt XI U 1580/13 zmieniono zaskarżoną decyzję i przyznano ubezpieczonemu prawo do żądanego świadczenia począwszy od 1 kwietnia 2013r. W wykonaniu powyższego wyroku wydana została decyzja z 19 marca 2014r. przyznająca ubezpieczonemu zaliczkę na poczet przysługującej emerytury. Wypłata świadczenia została zawieszona, z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. Następnie decyzją z 9 kwietnia 2014r. Zakład podjął ubezpieczonemu wypłatę emerytury od 1 kwietnia 2014r., tj. od rozwiązania stosunku pracy.

Odwołanie od decyzji wniósł ubezpieczony domagając się wypłaty od organu rentowego nienależnie wstrzymanych świadczeń za okres od 1 kwietnia 2013r. do 31 marca 2014r. w łącznej wysokości 43.077,49 zł wraz z ustawowymi odsetkami od wniesienia odwołania. Zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenia art. 103a ustawy o emeryturach i rentach przez odmowę podjęcia wypłaty świadczenia od 1 kwietnia 2013r. mimo spełnienia wymogów ustawowych do wypłaty emerytury, albowiem wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z 6 lutego 2013r. przyznano mu prawo do świadczenia od 1 kwietnia 2013r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z 11 kwietnia 2017r., sygn. akt IV U 23/17 Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że na skutek odwołania ubezpieczonego od decyzji ZUS z 6 maja 2013r. odmawiającej przyznania mu prawa do emerytury Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z 6 lutego 2014r. w sprawie sygn. akt XI U 1580/13 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1 kwietnia 2013r.

W wykonaniu powyższego wyroku wydana została decyzja z 19 marca 2014r., którą przyznano ubezpieczonemu zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 1 kwietnia 2013r. Wypłata świadczenia została zawieszona w związku z kontynuacją zatrudnienia przez ubezpieczonego.

Jednocześnie wskazano, że w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć w Oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie pracodawcy potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca ta była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

W dniu 31 marca 2014r. ubezpieczony przedłożył świadectwo pracy potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z dniem 31 marca 2014r. W związku z powyższym decyzją z 9 kwietnia 2014r. organ rentowy podjął ubezpieczonemu od 1 kwietnia 2014r. wypłatę zaliczki na poczet przysługującej emerytury.

W niniejszej sprawie niekwestionowanym jest, że ubezpieczony od 1 kwietnia 2013r. nabył prawo do wcześniejszej emerytury. Zawieszeniu podlegała jedynie wypłata tego świadczenia w związku z kontynuowaniem przez ubezpieczonego zatrudnienia bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

W ocenie Sądu Okręgowego podjęcie wypłaty emerytury nastąpiło prawidłowo od 1 kwietnia 2014r.

Sąd Okręgowy wskazał, że sformułowane przez ubezpieczonego żądanie wypłaty świadczeń za okres ich zawieszenia wynika z faktu, że myli on prawo do emerytury z prawem do jego wypłaty. Jak natomiast wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 22 listopada 2006r.

w sprawie sygn. akt III UK 95/06 (LEX nr 950628) ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia. Powyższe doprecyzował Sąd Apelacyjny w Szczecinie, który w wyroku z 17 listopada 2015r. w sprawie sygn. akt III AUa 156/15 (LEX nr 1940539) wyjaśnił, iż istnienia prawa do świadczenia, związanego ze spełnieniem ustawowych warunków nabycia tego prawa, nie można utożsamiać z przyznaniem, a tym bardziej z wypłatą świadczenia. Przyznanie prawa, a nawet rozpoczęcie wypłaty świadczenia z tego tytułu nie oznacza, że świadczenie będzie wypłacane w przypadku wystąpienia okoliczności powodujących zawieszenie wypłaty. Wówczas następuje wstrzymanie wypłaty świadczenia. Spełnienie warunków do wypłaty świadczenia (np. w razie ustania dotychczasowego zatrudnienia) i złożenie wniosku o jego wypłatę, nie powoduje jednak wznowienia wypłaty świadczenia za okres wstrzymania. Analogicznie wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Gdańsku, który w wyroku z 22 września 2014r. w sprawie sygn. akt III AUa 573/15 wskazał, że należy odróżnić nabycie prawa do świadczeń od uzyskania świadczeń wynikających z tego prawa.

O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1 tejże ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od powstania prawa, nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wynika stąd, że istnienia prawa do świadczeń, wiążące się ze spełnieniem warunków jego nabycia, nie można utożsamiać z przyznaniem świadczenia.

W dniu 11 kwietnia 2014r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie świadczenia w oparciu o przedłożone zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzenia, co dokonane zostało decyzją z 28 kwietnia 2014r. Decyzją z 14 października 2014r. organ rentowy ustalił ubezpieczonemu od 1 kwietnia 2014r. wysokość emerytury. W dniu 5 maja 2016r. M. W. wniósł o przyznanie mu emerytury od 1 kwietnia 2013r. zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z 6 lutego 2014r. W odpowiedzi na powyższy wniosek organ rentowy pismem z 23 maja 2016r. poinformował ubezpieczonego o braku możliwości podjęcia wypłaty świadczenia począwszy od 1 kwietnia 2013r. W dniu 28 czerwca 2016r. ubezpieczony, w związku z pismem z 23 maja 2016r., wniósł o wydanie decyzji w zakresie wynikającym z pisma z 5 maja 2016r.

W oparciu o dokonane ustalenia Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony, zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika.

Zaskarżając w całości wyrok Sądu I instancji zarzucił mu naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 100 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 2 Konstytucji, tj. ochroną praw słusznie nabytych przez oddalenie odwołania ubezpieczonego pomimo braku podstaw do takiego orzekania.

W oparciu o podniesione zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie o wypłacie ubezpieczonemu świadczeń od 1 kwietnia 2013r. względnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji podniósł, że zaskarżony wyrok należy uznać za błędny bowiem powołane przepisy stanowią oksymoron i wzajemnie się wykluczają, a dodatkowo art. 103a jest sprzeczny z art. 2 Konstytucji w zakresie w jakim przepis ten chroni prawo słusznie nabyte i w ten sposób stanowi antywartość dla porządku prawnego. Porządek prawny bazuje na wartościach i służy ich realizacji. W przypadku ustawy o FUS wartością tą jest m.in. zapewnienie prawa do emerytury, które jest zrealizowane po spełnieniu dwóch warunków: osiągnięciu określonego wieku i posiadania odpowiedniego stażu pracy.

Ubezpieczony, który spełnia te warunki ma zagwarantowane prawo do świadczenia emerytalnego, które dodatkowo jest chronione przez art. 2 Konstytucji w zakresie prawa słusznie nabytego.

Zasada ochrony praw słusznie nabytych zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczenia praw podmiotowych przysługujących jednostce lub innym podmiotom prywatnym występującym w obrocie prawnym (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego

sygn. akt K 5/99). Zasada poszanowania praw nabytych nie ma wprawdzie absolutnego charakteru i możliwe jest dokonywanie od niego pewnych odstępstw, ale tylko w sytuacjach szczególnych, gdy przemawia za tym konieczność ochrony innych konstytucyjnych wartości czy interesów i pod warunkiem zastosowania procedur umożliwiających zainteresowanemu dostosowania się do zmienionej sytuacji i odpowiednie rozporządzenie swoim prawem (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego sygn. akt K 36/98).

Zasada ochrony praw nabytych chroni wyłącznie prawa usprawiedliwione i racjonalne, a do takich bez żadnych wątpliwości należy przyznane ubezpieczonemu zresztą przez Sąd Okręgowy w Katowicach prawo, którego zaspokojenia on oczekuje.

Oceniając roszczenie ubezpieczonego Sąd I instancji winien najpierw zdefiniować pojęcie „prawo” użyte w wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach.

Ubezpieczony pojęcie takie zdefiniował w piśmie z 12 listopada 2016r., a skoro Sąd Orzekający nie podał innej definicji, ani też nie wskazał innych konstytucyjnych wartości, które mogą pozbawić ubezpieczonego przysługującego mu prawa zgodnie z wyżej wskazaną zasadą ochrony praw nabytych, to należy uznać, że odmowa wypłaty świadczenia jest sprzeczna z podstawowymi wartościami konstytucyjnymi, wręcz przeciwnie fakt, że ubezpieczony, który pomimo uzyskania prawa do emerytury jeszcze pracuje winien zasługiwać na pochwałę, a nie na karę jaką niewątpliwie jest pozbawienie go wypracowanego świadczenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Prawidłowo uznał Sąd I instancji, że zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust. 2. W myśl art. 103a ustawy prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Jak natomiast stanowi art. 129 ust. 1 powyższej ustawy świadczenia wypłaca się poczynając od powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

W niniejszej sprawie niewątpliwym jest, że ubezpieczony warunki nabycia prawa spełnił z dniem 1 kwietnia 2013r., natomiast warunki jego wypłaty spełnił dopiero z 1 kwietnia 2014r., w związku z rozwiązaniem stosunku pracy. Z tego też względu brak jest podstaw do wypłaty ubezpieczonemu zaległych świadczeń emerytalnych za okres od 1 kwietnia 2013r. do 31 marca 2014r.

Pozostaje dodać, że zgodnie z art. 387 § 2¹ k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów

dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie wyroku może zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd drugiej instancji nie przeprowadził zatem postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji z uwagi na brak podstaw ku temu, dokonując jedynie oceny stanu faktycznego ustalonego przed Sądem I instancji oraz prawidłowości subsumpcji, albowiem apelujący nie kwestionował ustaleń.

Stąd kwestią sporną była jedynie ocena zgromadzonego i niekwestionowanego przez strony materiału dowodowego.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny w całości podzielił ustalenia oraz stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, a to wobec trafności ustaleń oraz oceny dokonanych przez Sąd I instancji, zawartych w obszernym i precyzyjnym pisemnym uzasadnieniu.

Przedstawione przez apelującego argumenty nie wnoszą do sprawy żadnych nowych okoliczności faktycznych ani prawnych, mogących stanowić podstawę zmiany zaskarżonego orzeczenia, a stanowią wyłącznie polemikę z dokonaną przez Sąd I instancji w ramach swobodnej oceny dowodów interpretacją przepisów ustawy.

Zarzut naruszenia ochrony praw nabytych jest całkowicie bezzasadny, bowiem nabytego przez ubezpieczonego prawa do emerytury nikt nie kwestionuje, zaś prawo do wypłaty wynika z powołanych przepisów które nie naruszają Konstytucji RP.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na mocy art. 385 k.p.c. orzekł o oddaleniu apelacji jako bezzasadnej.

/-/ SSA L. Jachimowska /-/ SSA M. Małek-Bujak /-/ SSA J. Ansion

Sędzia Przewodniczący Sędzia

MP